Magyar Kurir

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indúlt BÉTSBÓL *Szeredán* 30. *Juliusban.* 1788.

Uti a' 12-töt — 7 orától fogva olvalom az idegen nyelvü Leveleket, 's mit találok bennek? tsupa ſzó-ſzaparitáſt, és a' már általuuk rég megiratott hireknek moſt egy, majd más köntösbe való fel-öltöztetéſeket. — Ma Vasárnap van, meg-vallik hétfön és kedden mi jö a' Kurir Konyhájára — addig pedig

Tsak ezeket irhatjuk;

A' Nagy Tábornál lévö rendeletlen Szabad-ſeregnek hires elöljárója Kotsa egy Levelet véſzen a'

napokban magától a' Török Nagy Vezértöl, melyben a' vala néki a' Török Tsáfzártól igérve, hogy ha a' maga Sergével edgyütt által-állana, azon-kivül, hogy a' Portától 40-ezer Piáfterrel meg-ajándékoztatna, egy Basaságot-is nyerne magának. Vévén ezen Levelet Kotsa, alig olvafsa-el 's vifzi II-dik JOSEF-hez; ki ezen nagy fzivü Férfinak álhatatos hüségét nagyon meg-ditséré — 's kéttség-kivül meg-is jutalmaztatja. — Kotsának ezen Szabad-fergét 4 Kompániával nagyobbitják és Rendes Szabadfereggé fog lenni, hól Kotsa egyfzeribe Stab Tifzté fog lenni; mellyet ö Felsége néki eddig-is meg-adott vólna; de magát mindég azzal mentette, hogy még jobban meg-akarja érdemleni.

A' Szebeni Közönséges Levelek most-is emlékeznek a' Törököknek Jafsinál Generálm. Fábri és Mufzka Generál B. Elmpt által efett nagyotska vefzedelmekröl, a' melyröl miis közelebb múlt Levelünkben emlékeztünk vala; de most-is annak több környül-állásait nem vehettük, hanem ezen következendöt: Mihelyt a' Mufzka Generál Báró Elmpt éfzre vette, hogy a' Tatár Khán némely Basákkal Jafsi-felé meg-indult, mingyárt ezt' Generál Fábrinak meg izente illyen edgyet értésel; hogy tettelse Fábri mintha féltében Jafsiból fzaladna, és addig magát húzza hátra, mig az ellenséget egy meg-határozott hellyre tsalhatják; akkor Fábri elölröl, Elmpt pedig hátulról egyfzersmind üfsenek az ellenségre; a' mely edgyezés e' fzerént véghez menvén, tsak nem az egéfz Tatár Khán Tábora megzavarittatott. — Ezen történetröl egy Lembergi

ig-dik Juliusban iratott Levélböl egy kis külömbséggel olvasunk, hogy tudnillik nem a' Tatár Khán, hanem az Ipsilándi hellyébe tétetett ujj Móldovai Vajda Manole lett vólna az, a' ki Jassihoz 12-ezerrel meg-érkezett; és látván, hogy Generál Fábri Jassiból a' Bojérokkal edgyütt el-szaladott, (holott Fábri tsak Lárgaig húzta magát viszsza) mingyárt ezen ujj Hospodár Malone egy Kurirt indittott Konstántzinápolyba ollyan örvendetes hirrel, hogy ö a' JOSEF Tsaszár Népét Jassiból ki-kergette és a' maga Fejedelmi lakó-hellyére bé-szállott: de a' mint fellyebb-is látók, nem tartott sokáig az ö öröme Jassiban. Tsak ugyan várjuk-el, mig ezen történetnek napját, vagy az el-esteknek számát bizonyosabb tudósitásból olvashatjuk. — Ugyan azon Lembergi Levélböl olvassuk; hogy oda Tseh-országból szüntelen vitetnek az ágyuk, húbitzák, gollyóbisok, tüzi-töltések és egyéb hadi-készületek; mellyek részszém ottan le-rakatnak, rész-szerént mingyárt tovább vitetnek: továbbá hogy otton 40 fogoly Törökök vagynak a' kis Kazármában, kiknek a' Lengyel Nemesség naponként bövséges alamisnát küld, mely minden-nap 6 — 10 aranyokra gyül: ebböl azon fogoly Törökök vigon élnek, esznek isznak, pipáznak kávéznak, és tsak feleségeik után sohajtoznak, azon kivül semmi bajok nintsen. Ugyan ottan egy Török Kém fogatott-el, ez Oláhul, Lengyelül igen jól beszéll; születésére nézve Török, találtatott Lengyel köntösben; és annyit már megvallott, hogy ö Lembergbe azért küldetett vólt, hogy meg-kémlélje, ha vagynak-é ottan sok ágyuk

és nagy Orizet. Ebböl a' tettzik-meg, hogy a' Törökök ſzeretnék Lembergre-is rá-ütni.

A' Budai Ujságból ezt olvaſsuk: A' Nagy Tábornál közönségeſen tudva vagyon, hogy ö Felségéhez egy Staféta érkezett a' Skutari Basának hitetlen maga viſeletéröl hozott hirrel. Ez a' Skutari Mahmud Baſa ez elött (a' mint meg-irtuk vala) azt irta a' Tsáſzárnak, hogy ö a' pénznek nem léte miatt nem jöhetne minékünk ſegittségünkre; melyre nézve Brogniard, Vernet és Pikler Tiſzt Urak által (ez a' Pikler ſzületett Peſti fiu) ö nékie ö Felsége 20-ezer aranyakot küldött: ezen Tiſzt Urak meg-érkezvén Skutariba, által-adták nékie a' pénzt egyéb izenetekkel edgyütt; Mahmud öket betsületeſen fogadta, minden ki-telhetö ſegittségét igérte, és ezen Tiſzt Uraknak a' maga határaiból lejendö ki-kiſiréſekre bátorságnak okáért katonákat rendelt: de midön ſzintén Monténegrónak határ-ſzélléig kisértettek vólna ezen 3 Tiſzt Urak, a' kisérö katonák által meg-ölettek, kiknek fejeiket a' hitetlen mingyárt a' Nagy Vezérnek a' maga engedelmeſségének jeléül Sófiába küldötte; és e' Konſtántzinápolyba. Kéttség kivül ez a' meg-fejthetetlen mesés maga viſeletü Baſa, már az elött, hogy mi töllünk pénzt kért, a' Portával meg-békéllett és meg-edgyezett volt, tsak a' 20-ezer aranyra vólt ſzüksége. Ö Felsége ezen Tiſzteket, mint a' Török tsalárdságnak áldozatait nagyon ſajnállotta. — — Tsak jól mondották vólt hogy: Fide, ſed cui vide! A' paraſzt példa beſzéd pedig azt tartja, hogy a' kinek egyſzer a' meleg Káſa meg-égeti a' ſzáját, a

máſz-

grádból ujjonnan 4-ezer Törökök mentenek az erdökön által Nisa-felé, és valamint a' nem régen onnan el-ment 2-ezer Törökök, ugy ezek-is a' hol a' határon gabonát találtak, azt fel-gyújtották, és mindenféle rendetlenségeket tselekedtek. Ezek Belgrádból azért mentek-el, hogy köntös és éleség dolgában szükséget éreztek, magokat és lovaikat tsupa mezei örletlen gabonával kellett táplálni, ezen-kivül a' föld mivelésre szükséges Kereszyén Jobbágyok onnan el-lévén széllyedve, magoknak kellett a' mezei munkát-is véghez vinni; melyet a' Spáhisok tovább nem állhatván; Belgrádból el-költöztenek. — A' Khotzimnál edgyesült Muszka és Tsászári Táborból Jul. 16-dikán. Hogy a' Khotzimban lévö Törökök, a' Város és a' mi Táborunk között lévö réteken lovaikat ne legeltethessék, tehát Hertzeg Kóburg és G. Soltikov el-végezték magokban, hogy a' Városhoz közelebb lépvén, lövö töltött-sántzokat készítsenek, mellyekböl a' Várig lehessen löni. Erre nézve 13-diban reggeli 3 órakor a' F. Muszka Tsászári Seregböl 3 Bataliom, 1 Karabiner Regement és 1 Sereg Kozák a' jobb szárnyáról; ugyan azon punktumban a' F. R. Ts. és Királyi Táborból pedig 3 Sergek, Feldmarsallájdinánt Báró Szauer Ur vezérlése alatt, a' Khotzim Vára körül lévö Sikságra bészállottanak. — Az elsö Sereg áll vala Oberstlájd. Karajtzay alatt a' Kaunitz Bataliomaból, 1 divisio Tsászár, egy divisio Barkó Húszárokból, és egy divisio Lévener könnyü lovassaiból — a' második Sereg Mészáros Obester alatt áll-vala a' Mitrovszki és Ventzel Kollorédó Sergeiböl 2 Bataliom, és 3 di-

divisio Tsászár Sergebéli Húszárokból — a' 3-dik Sereg Obester Filó alatt 5 Svadrom Barkó Sergebéli Húszárokból, egy egy Bataliom Sréder és Pellegrini Sergekbéliekből és 100 Stutzosokból. — Ezek közzül a' Sergek-közzül mindenikkel magával vala az ö Várat ostromló Sántzaikra és töltéseikre ki-rendelt ágyuik és más ostromló készületeik. — Ezeknek ostromi helyben telepedések után leg-elöbb is az ellenség mingyárt a' maga kemény tüzelö eszközeit a' maga óltalmazó töltéseire rakván, leg-elöbb-is a' Muszka Sergekre ágyuzni kezde; de a' kiktöl még keményebb ágyuzással fogodtatván, a' maga tüzét Karajtzay és Mészáros alatt a' mi 2 elsö Sergeinkre forditá; — de itt-is az ezen Sergeknél lévö Pattantyus Hadnagy Rittersberg Ur által adattatott ágyubéli kemény tüzek által menydörgö feleleteket nyervén, el-halgatni kéntelenittetének. — Ugyan azon idöbben, el-kezdi az ellenség a' Vár' kö-falairól-is a' kemény ágyuzást Obester Mészáros és Oberstlájdinánt Karajtzay Sergeire; de minthogy az ágyu-gollyóbisok mind meg-gyengülve jutottanak ezek közé, a' gyalogság mingyárt a' Battériák' tsinálásához kezde. — Ezt észre-vévén az ellenség, leg-ottan ezek ellen kezde a' leg-keményebb tüzzel tüzelni, hogy a' Battériák fel-hányását meg-akadályoztathassa; de ezek az ö ágyuzásokkal semmit nem gondolván, a' Kaunitz, Mitrovszki és Ventzel Kollorédó gyalog Bataliomjai fényes nappal az ellenség ágyuzásai között egész el-tökéllett indulattal készittték-el a' Battériákat; és még-is az ellenség tüze által estt kárunk, a' Ventzel Kollerédó Bat.

Zászló

máſzſzor a' hideget-is meg-fujja. — A' Budai Helytartó Tanáts-ſzékröl Jul. 15-dikén költ egy Felséges Rendelés-ſzerént: Magyar-orſzágon és Erdélyben mindenféle marha húsnak ki-vágáſa a' ſzabott árron minden embernek ollyan fel-tétel alatt engedtetik-meg, hogy azok a' kik magokat ujjonnan a' hús vágásra határozzák, azokkal edgyütt a' kik ez-elöttis vágtanak, arra kénſzerittetheſsenek, hogy a' húsban egyſzer-is fogyatkozás ne légyen: továbbá, ſenkinek a' maga lakó hellyében addig a' marhát le-ütni ſzabad nem léſzen, vallameddig azt a' helységbéli Tiſztviſelönek eleibe nem állitja, és azon vágandó marhának egéſséges vóltáról bizonyságot nem kap: ſem pedig a' húſt idegen helyen addig el-ne adhaſsa, mig annak meg-visgáltatásáról bizonyságlevelet nem mutat. — Braſsóból irják, hogy a' megſebeſsitteetett Major Layritz még nintsen minden veſzedelmen kivül, mert a' gollyóbis a' füle-mellett a' tsontban meg-akadott, és még nem lehetett onnan ki-venni. —

A' Fö-Hadi-Tanátstól ki-adatott moſtani jelentésben, ismét nintsen ſemmi igen nevezetes dolog; mindazáltal a' mitsodás itt következik. (**) A' Tóth-orſzági Tábortól Jul. 14-dikén. A' Gradiskáner Regement Obeſtere Kvozdanovits jelenti, hogy a' Törökök Guſtitzánál éjtſzaka a' hóldnak el-menetele után hajókra ülvén, mi-hozzánk által-indultak; de a' lárma-fáknak meg-gyújtáſa által a' mi Sergeink jó idején a' partra érkezvén, azokat tüzeléſek által meg-téritették. Fél óra múlva ismét meg-ujjitották a' Törökök által-jövö ſzándékjokat,

[illegible] a' miéink el-várván őket míg a Száv[illegible] közepén innen érkeztenek, ollyan hathatos tüzeléf tevének rájok, hogy ismét viſzſza-kelle térniek: mi kár eshetett a' Törökökben a' mi tüzelésünk által nem lehet tudni, hanem azt vették éſzre a' miéink, hogy a' Törökök viſzſza-mentekben keményen hányták-ki a' vizet hajóikból, kéttség-kivül meglyukaſztatott a' lövéſek által; tüzeltenek ugyan ők-is mi-reánk, de minden kárunk nélkül. — A' Broder Regement Oberſtlájdinántja Kovátsevits Rátsinétséböl jelenti, hogy a' mi Szabad-ſergeink Jaminánál a' Száván által-menvén, 25 Török hajókat el-meritettenek és haſzon-vehetetlenekké tettenek; ugyan a' Broder Regementbéliek pedig, az Obeſterjek Tsernel jelentéſe-ſzerént 20 Török hajókat vagy el-hoztanak vagy el-rontottanak. — Ezen Obeſter Tseruel jelenti, hogy a' minapában jelentett bokroknak le-vágásában, a' Törökök-felöl való parton; a' Szártóriſzki lovas Kapitány Gróf Lázár, és Fö-Hadnagy Schmidt, magokat igen jól viſelték. — A' Horváth-orſzági Tserovliani Táborból Jul. 13-dikán iratik, hogy ezen napon a' Török Dubitzából két mosárokkal és némely ágyukkal igen tüzeſen lövöldöztek a' mi Dubitzánkra, de minden kárunk nélkül: a' mi ágyuzásunk pedig nékiek nem tsak halgatáſt parantsolt, hanem a' lövö Sántz-töltéſeket-is ugy meg-rontotta, hogy egy fél óra múlva egy Török ſem méréſzelt a' mo'sárokhoz közeliteni; és e' ſzerént az ágyuzás meg-ſzünt. — Bánátusból Méhádiáról Jul. 15-dikén. A' Kubinban lévö Vezér Gr. Aſpermonti jelenti, hogy Belgrád-

Ezek ha tellyes ſzámmal nintsenek, a' ſzabad katonákkal töltik-bé a' helyeket; — a' Sebezi, nehéz Lovaſság 18-ezer, — a' Segbaini, a' kiket a' Basáknak kell adni 4000. Mind öſzve 166,945. — De itt ezek közt még nintsenek a' Muklagi vagy a' Basák mint egy Teſt-örzöi, a' kiket, minthogy egy 3 Ló-farkas Basának 300 vagyon, 6000 vetnek fel; a' Baſtangi vagy az a' 12-ezer réguláris Sereg ſints itt, a' kik tsak a' Nagy Vezérrel mennek a' Táborban; a' ſzabad katonák ſem ſzámláltattak ide, a' kiket, 10, vagy 17-ezer mondanak. Azért a' Török Gyalogságot 130-ezernél, a' Lovaſságot 150-ezernél többre lehet fel-vetni, hozzá tévén 100-ezer Tatárokat, moſt 400-ezer Török katona áll fegyverben, ki-vévén a' Tábori Szólgákat és rabokat. — A' magános Levelek azt beſzéllik Kóburg Hertzegröl, hogy már moſt a' Muſzkákkal Khotzim Várát úgy bé-keritette, hogy még azt ſem engedi meg hogy a' Barmokat a' Vár alatt legelteſsék, a' Várbéliek-is már a' tsatéj-patéjokban 600 embereket veſztették-el, ſok betegjeik és ſebeſeik vagynak, 's egy oka Tehén-hús náliok 45 krajtzár; a' Muſzka Sereg a' Kóburg Hertzeg Seregének moſt már a' jobb ſzárnya, a' Muſzka Lovaſok kék, a' Gyalogok zöld ruhában vagynak veres hajtókával; 1000 Dóni Kozákok-is vagynak velek, és 3000 ſzekerek. — A' Bukovinai Levelek-is azt modják az uj Móldovai Fejedelemröl Manole Roſzetröl, hogy 6 mért-földnyire van Jaſsitól Movilarabojnál, az alatta lévö Sereg ſzámát bizonyoſsan nem lehet tudni, de a' mint lehet gondolni, nem kevés minthogy 3

Baſa,

benne. Ez a' Manole, most az utólsó Muszka és Török háboruban Szebenben múlatott Erdélyben, a' hol sokan-is esmerik; egy eleven tüzes ember és mint egy 45 esztendös.

Svéd. Mióltától fogva a' Svédek Királya Finlándba ment, azóltától-fogva még egy-néhány Sergek hajókáztanak ide; ugy hogy az itt lévö fegyveresek' száma leg-alább-is 30-ezerre mégyen. A' Király-is szerentsésen meg-érkezett a' Finlándiai Kikötö helybe. A' Muszka Követnek Gróf Ráhumovszki Urnak 8 napok alatt el-kelletik vala menni Stokhalomból, ha a' Király meg-kettözött kérésére meg-nem engedte vólna, hogy addig ott maradhasson, mig egy már útban lévö Muszka Kurir meg-nem érkeznék; azonban egy könnyü hajótska szüntelen készen tartatik arra, hogy ezen Követet, ha ugy fog tetszeni, Pétervárába repittse — és addig-is csak ugy vagyon Stokhalomban mint egy magános ember.

Hágában a' Keresztény Vallás' óltalmozására és terjesztésére fel-állott tudós Társaság az 1786-dik esztendöben adta vala-ki, a' jutalom alatt való meg-fejtésre ezen kérdést: „ Vallyon a' Keresztényi Vallás meg-álhat-é csupa erköltsi Tudománnyal, minden (Dogma) Szent-iráson épült Vallásbéli tudomány-nélkül? Az ezen kérdésre felelö Tudósok a' múlt 1787-dik esztendöben bé-küldvén minden-felöl a' magok irásaikat a' nevezett tudos Társasághoz, minekutánna azok meg-visgáltattanak vólna, a' jutalomúl igért emlékeztetö nagy ezüst' pénz Erdély-

Zálzló-tartó Orebiek és ugyan azon Bataliombéli 1 Köz-emberböl áll. A' Kaunitzi közzül is 2-en meg-sebesittettenek. — Minek-utánna a' Battériák' tsinálása el-végezödött, mindeniknek azok közzül 4 Komnia maradott örizeten, és a' többi magát a' Táborig viszsza-húzta; ki-vévén az Obester Filó Ur Kommendoját, ki magát a' maga Battériája mellé Sátorokba hellyheztette 's ott maradott. — 13-dikban estvére kelve meg-szünt az ellenség az ágyuzástól, és az ólta fülelve alszik. — A' Battériák tsinálását igazgató Insinéreket az itten lévö fö Vezér Hertzeg igen nagyon meg-ditséri. (**)

Elegyes Tudósitások.

10-ezer Törököt mondanak hogy ment Móldovába. — A' Bihátsi Törökök Kommendánsnak Dresnik meg-vételekor egynéhány embereit el-fogták, a' kikért ö mindenikért, 2, 3. vagy 4. Austriai Foglyot-is igért, ha ki-adják. A' tsere igy esett-meg; Pehárnik Oberster egynéhány emberrel Passina Luka-felé ki-ment nem meszsze Isasitshoz, 12. fogoly Törökkel, a' hol a' Bihátsi Kommendáns-is megjelent a' magáéival, 's ezt kérdette az Török Foglyoktól; Fijaim! hogy vólt dolgotok a' fogságban, a' melyre azt felelték; jól: de a' mi Foglyaink azt mondták, hogy ök meg mindég bé-vóltak zárva, 4 napba kenyeret minden-nap pedig még tsak fris vizet sem kaptak. — A' mi egyébb dolgalt illeti a' Töröknek, azt mondják, hogy a' Divány mindég tanátsot tart, és a' Békességröl tsak nem kalap levéve emlékezik, a' mellyet a' Frantia Követ-is ugyan

... sárget, de a Nagy Vezer Viceje egész ſzen ellenc ſzegezi magát mindennek. — A' Töröl moſtani Hadi-katonaság ſzáma ez. A' Gyalogok A' Jantsárok 162 Regementekböl állanak, a' mellyekben 1000 embernek kék lenni mindenikben, és igy mind öſzve 162-ezer: de minthogy mindenik Regementben ſok az öreg és az alkalmatlan, 800-ra ſzámlálván, 120,600 a' Jantsár. De minthogy ismét ſok Török a' betsületért iratja magát a' Jantsárok közé, tehát egynéhány 1000-ret igy is ki-lehet húzni; 's ha a' Konſtántzinápolyban és egyéb Várak örzésre 15-ezer marad örizni: ugy a' háboruba ment Jantsárok ſzáma tsak alig ha több 110-ezernél. — A' Topzi, Pattantyuſság 18-ezer, és ezek mellett a' Bombárdiſták 2000-ren vagynak; ha 10-ezeret a' Várakra ki-veſzünk, marad 16-ezer. — Azokat a' Sergeket, Sarigiás, a' kiket a' Basáknak kell ki-állitani 6000-nek mondják. — A' Mekterſi, Táborra vigyázók, a' kiknek a' fejek a' fö Kvártélymeſter, 6000. Mind öſzve hát a' réguláris Török Gyalogság a' háboruban leg-alább 132-ezer. Ezenkivül, a' betsületért és a' prédáért ſokan leſznek ſzabad katonákká, a' kik erös katonák ſzoktak lenni; ha ſzükség van, van példa, hogy a' 10. vagy 6-dik embert-is erövel el-veſzik katonának. Azonban az Arábiai, Egyiptomi, Marokkáni, Tuniſi s. a' t. ſegitö Seregek ſintsenek ide fel-téve; a' Tatárok ſintsenek, a' kiket 29-ezer mondanak. — 2.) A' Lovaſság. A' ſzüntelen fegyvert viſelö Lovaſok, a' kiket az Orſzág fizet, 12-ezer. — A' Timárióták, vagy a' katona-jöſzágoktól adandó Seregek 132,945.

Ezek

délyben a' Kolosvári Réf. Theol. Professor T. T. Pap Szathmári Urnak itélteték; melly jutalom pénz ezen folyó esztendöben verettetvén, az azt kézhez vivö által nékünk-is a' napokban kezünkben forga. Ezen pénznek szépsége tsak nem Pár-nélkül való, és edgyik felének kerületén ezen irás olvastatik: „ Praemium societatis Haganae pro vindicanda Religilione Christiana — egy közepében lévö koszorú között pedig ugyan azon felén: „ Michael Pap Szathmázi Nobil. Transilv. Hungarus. Colleg. Réf. Claudiopol. S. S. Theol. et Hist. Eccles. Professor P. O. promeruit. MDCCLXXXVIII. — A' más felén ezen pénznek egy Keresztényi Vallást ábrázló paisos szüz vagyon, kinek feje-felett a' nap mellette edgyik-felöl a' Biblia egy Keresztel, hól nem messze 3 kö-szál emelkedvén-fel, ezeknek alólla nyilak jönek-ki, mellyek ellen a' Szüz Bibliát és Keresztet óltalmozza a' Paissál, jobb kézre ezen irásra Máté XVI. 16 — 18, és jóbb lába mellett egy Vasmatska. Melly nagy ditséretére és tisztességére szolgáljanak Nemzetünknek az illyetén tudómány-által külsö tudós és pallérozott Nemzetek között nyert jutalmak, tsak a' nem tudja, kinek a' maga nemes Nemzete betsületét szomjuhozó szive érzéketlen.

A' Párisi tudós Társaság 3000 livrát tett-fel annak, ki leg-jobban meg-fogja mutatni, hogy lehessen a' tsetsemö gyermeket tsets-nélkül leg-jobb móddal fel-nevelni. —

Göttingából azt irja egy kedves Házánkfia, hogy nem régiben egy levegöben repülö Paripán

egy

egy Magyar Húſzárt botsátottanak-fel fegyvereſen egéſz Magyar öltezetben; ki, midön a' ſzélnek akkori mozgáſa-ſzerént a' Török ellen Konſtántzinápoly-felé vette vólna útját, az egéſz néző ſokoság nagy tapſoláſok között kéſéré-el ſzemével. — Ama hires Göttingai Profeſsor Raſt, ki a' maga böltseségét és pennáját tsudálkozásra méltóképpen tudta a' gyermekek eſzéhez alkalmaztatni — és ezek' ſzámára Geográfiát Hiſtoriát és egyebeket irt vala, meg-hólt.

Nagy Várad 11-dik Julii: „ Ö Felségének kegyes Rendeléſe-ſzerént a' Nagy-Váradi Királyi Akademiában nem tsak a' Törvény bé-fog hozatni, hanem még a' Tanittók közt-is változás fog lenni, tudnillik: az eddig vólt Grammatikának öregebb Tanitója (Seniora) Töviſsy Ignátz Ur a' maga kivánsága-ſzerént nyugodalomra tétetett 166 forint, és 40 krajtzárból álló eſztendöbéli Penſioval, ennek Rend-ſzerént hellyét foglalta Tiſztelendö Szluha György Ur 500 for. fizetéſsel. Kinek hellyében 400 forint fizetéſsel Kaſzner György Ur. Ugyan ennek helyében tétetett 350 forint eſztendöbéli fizetéſsel Für Márton Ur, ki már 8 eſztendötöl fogva a' közönséges jónak ſzolgál, és Nagy-Váradon 4 eſztendeig renden kivül való Tanittó vólt fizetésére, és Nevére nézve; de ha nézzük, és jól meg-visgáljuk renden-való Tanittónak, köteleſségét ditséreſsen viſelte. Ugyan jeles érdemiért most renden-való Tanittónak (Profeſsor Ordinárius) rendeltetett ö Felségétöl, a' mely már Májusnak 19-dikén a' Nagy-Váradi

adi Akademiában közönségesé-is tétetett, és 1-sö September berben Munkájokhoz fognak.

Appró jegyzések.

A' F. Tsászár leg-frissebb egészségben táborozik. Ferentz fö Hertzeg már a' tudva lévö útban vagyon. A' fö-igazgató Vezér Lásci Ur-is bádgyalaiból ki-épült, és igen frissen vann. Hertzeg Liktenstáin Károly Ur a' Horváth-országi fö Vezér; kit ez elött költ Levelünkben igen szerentsésen temettünk vala-el, él, és a' maga tulajdon keze-irása bizonysága-szerént, nyavallyáiból kezdett gyógyúlni. A' Bétsi Publikum, ki ezen Hertzeget kimondhatatlanúl szereti, valamely nagyon bánkodott ennek halálán, olly nagy vigasztalást nyert ezen hirnek meg-másoltatásában. — A' Móldovai vólt Kormányazó Hertzeg Ipsilándi a' múlt Vasár-nap Bétsbe érkezett, az Aussriai Birodalom öreg Attyának Hertzeg Kaunitznak Udvarlására. Ennek szegénynek irgalmatlan fogságban lenni mondatnak felesége és kedves gyermekei Konstántzinápolyban. Ipsilándi minden fogolyi örizet nélkül vagyon.

A' leg-közelebb érkezett Móldovai Levelek igen örvendetes hirekkel szárnyálnak közinkbe; a' midön azt erösitik, hogy a' mi Népünk az egész Országban széllyel jár, és az ellenséget, igen kevés ellent-állás után, vágják kergetik és fogdosák. Jassi körül mint egy 10-ezer Törököt a' hires Vezér Fábri a' vele edgyesült Muszkákkal rész-szerént levágott rész-szerént el-fogott, és azt erösitik, hogy ama sárkány tolyásból költ Hertzeg Mavrojéni-is

elevenen a' G. Fábri keze között vólna Jaſsiba A' hová Fábri Urat megint viſzſza-költezetnek len erőſitik. — Gallitziából irják, hogy innen egy Sere egéſséges talpos paraſzt Leányt az itt lévö had betegek mellé ſzolgálatra alkalmaztattanak vólna — A' Gallitziában fel-állitott 4 puska-por tár-ház ba 30 millio töltéſt vittenek nem régiben.

A' leg-ujjabb tudóſitáſok-is még egyebet nem mondanak a' Nagy Táborról, hanem hogy azon helyben feküſznek; de e' nem-is tsuda; mert itt a' meleg hallhatatlan mértékben vagyon; már egy néhánſzor 34 — 35 gradusra-is fel-hagott a' Termometrumban. Azonban minden kéſzen áll, és 16-dikban bizonyoſon valamely ki-ſzabott tzélhoz fognak kezdeni. Egy Popa egy hadakozó iráſt nyújtott-bé ö Felségének, mely irás-ſzerént ſok jót igérhetünk magunknak.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' Vasvármegyei Tudóſitás-ſzerént itt a' Szilva pálinkának 30 — a' más pálinkának pedig 20 forint az árra; a' bor pedig óltsó.

Itten Bétsben a' Vár-kapui és a' külsö Város között a' mely páſintos tágoſság vagyon, azon a' fákkal bé-ültetett ſetáló útak közé sátorok húzattak, mellyekben a' ſétálók mindenféle friſsitö italokat találnaak, és eſtvénként igen ſzép muſikák mennek véghez. Ennek példájára még a' hátokon buttont hordozó fa-vágó, és gyümölts aruló Dámák ſzámára-is a' kapu elött egy sátor húzatott, mely körül az emlitett Sereg, ki ki maga buttonja mellé a' leg-alsó kontignátziora az az a' páſintra le-telepedvén, a' hadi-és Státuſt illetö dolgoknak beſzélléſe között hörpölik az 1 krajtzáros Fin'ſia kávét. Ezt képzelni rendes, de nézni tsupa nevetség!

Sz. S.